

fel senkisé. Ezek egyike a *Phalaris canariensis* L., a melyet a WEIN-féle gyár körül ruderalis helyeken találtam sok példányban.

A másik ennél sokkal érdekesebb adat a *Hordeum jubatum* L., a mely a város mellett út mentén csak néhány tőben virított. Tudakolódásom után azt hiszem városunkban nem tenyésztik, tehát valószínűleg a forgalom közvetítésével huzzották be eme az ó világban ritkán előjövő növényt. Utóbbi növényem meghatározását DR. DEGEN úr szives volt megnézni. Öfigyelmeztetett arra, hogy e növénynek hazánkban való előfordulására enyém a második adat. Először JANKA VIKTOR találta a Máramarosban, s közölte a M. N. L. 1887. évfolyamában.

beobachtet worden sind. Die eine ist *Phalaris canariensis* L., welche ich an Ruderalstellen bei der WEIN-schen Fabrik in vielen Exemplaren gefunden habe, die andere ist *Hordeum jubatum* L. jedenfalls der interessantere Fund, welche ich an Wegrändern nächst der Stadt jedoch nur in wenigen Rasen angetroffen habe. Nachfragen, ob diese Art in den hiesigen Gärten cultiviert werde fielen negativ aus. So muss ich annehmen, dass sie durch Verkehrsmittel eingeführt worden ist. Herr DR. v. DEGEN hatte die Güte meine Bestimmung zu prüfen, er machte mich zugleich darauf aufmerksam, dass dies die zweite Angabe über das Vorkommen dieser Art in unserem Landesei. Zuerst wurde sie von V. v. JANKA im Com. Máramaros entdeckt und im Jahrg. 1887. der M. N. L. veröffentlicht. **Julius Nyárády.**

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ungarische botan. Arbeiten.

Die Pflanzengeographischen Verhältnisse der Balatonseegegend. Von weil. Dr. VINCENZ BORBÁS v. DEJTER. Deutsche Bearbeitung von Dr. J. BERNÁTSKY Wien (E. HÖLZEL) 1907. 4° 154. p. p. Mit 3 Tafeln u. 23 Textabbildungen.

DR. BERNÁTSKY JENŐNEK a német kiadás elkészítőjének amúgy sem könnyű feladatát minden esetre megnehezítette az a körülmény, hogy a fordítást egy meglehetősen szűkre szabott kereten belül kellett elvállalnia.

Ennek következtében kénytelen volt BORBÁS-nak ama szám-

Dem Bearbeiter der deutschen Uebersetzung, Herrn Dr. J. BERNÁTSKY waren zur Durchführung seiner nicht ganz leichten Aufgabe räumlich ziemlich enge Grenzen gezogen. Er war in Folge dessen gezwungen aus der grossen Menge der von BORBÁS in seinem Originalwerke zusammengehäuften, mit seiner

talán saját és idegen megfigyeléseiből, melyeket a magyar eredetibe felvett s a melyek a Balaton Flórájával néha bizony csak igen laza összefüggésben állottak, kihámozni mindazt, ami szorosan a Balaton tavának s partmellékének növényföldrajzához tartozik. A német átdolgozás áttekintése után örömmel konstatálhatjuk, hogy B. dr.-nak az adatok nagy tömegéből sikerült helyes érzékkel kiemelnie mindazt, ami e vidék növényföldrajzi ismertetése szempontjából lényeges és fontos. Hogy ez nem mehetett a nélkül, hogy BORBÁS-nak számos, országunk más vidékének növényeire vonatkozó adata továbbá sok rendszertani fejtegetése elmaradjon, az természetes. A német átdolgozás tehát ebből a szempontból nem pótolhatja a magyar eredetit, de tökéletesen megoldja a Balaton Bizottság által kitűzött feladatot, hogy e vidék növényföldrajzi viszonyainak adja meg a leírását. Néhány fejezetet a fordító saját tanulmányai alapján egészített ki úgyesen, néhány a német kiadásba felvett vegetáció-kép, melyet LÖCZY L. tanár készített, díszére válik e műnek. Sajnálattal nélkülözzük azonban e mű részletes tárgymutatóját.

Minden esetre BORBÁS-nak a hazai flora kikutatása körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek tisztelői köszönettel tartoznak a Balaton-Bizottságnak azon áldozatkészségeért, melylyel e kiváló tudósunk egyik fontos művét egy nagyobb ol-

Aufgabe oft nur in losem Zusammenhange stehenden, teils eigenen teils aber fremden Beobachtungen, eine Auswahl zu treffen.

Nach Durchsicht der deutschen Ausgabe können wir mit Befriedigung constatieren dass es Herrn DR. B. gelungen ist, durch Weglassung der mit der Flora der Balatonseeumgebung in keiner engeren Beziehung stehenden Ausführungen das Richtige zu treffen und in der verkürzten Zusammenfassung so ziemlich alles Wichtige und Wissenswerte, was sich auf die Flora dieses Geländes bezieht, herauszugreifen. Dass hierbei viele Einzelbeobachtungen BORBÁS's, welche sich auf Pflanzen anderer Gegenden Ungarn's, ferner viele systematische Erörterungen geopfert werden mussten, liess sich nicht umgehen; die deutsche Bearbeitung kann also in dieser Beziehung das ungarische Original nicht ersetzen, erfüllt jedoch die von der Balatonsee-Commission gestellte Aufgabe, eine Schilderung der pflanzengeogr. Verhältnisse zu geben, in vollkommener Weise.

Einige Abschnitte sind vom Verf. nach eigenen Beobachtungen mit Geschik ergänzt wurden, auch gereichen einige neu eingeschaltete, von PROF. V. LÖCZY angefertigte photogr.

Vegetationsaufnahmen dem Werke zum Vorteil. Zu bedauern ist, dass dem Werke kein anführlicher Index beigegeben wurde.

Alle Verehrer der grossen Verdienste DR. V. BORBÁS's um

vasó közönségnek tette hozzáférhetővé.

Richter Aladár: Jelentés az erdélyi országos muzeum növénytáráról az 1902. évben némi vonatkozással a «Botanikus Muzeum» megalapítására Kolozsvárt.

Az Értesítő tudományos közleményei XXV., I—II. füzet 1903. Kolozsvár 1903.

Richter Aladár: Jelentés az erdélyi országos muzeum növénytáráról az 1903. évben, az eladdig egységes vezetés megosztására való vonatkozással.

Az Értesítő tudományos közleményei XXVI., I—II füzet 1904. Kolozsvár 1904.

Richter Aladár: Jelentés az erdélyi országos muzeum növénytáráról az 1904. évben, vonatkozással e muzeum multjára és jelenére.

Az Értesítő tudományos közleményei XXVII., III. füzet 1905. Kolozsvár 1906.

Richter Aladár: Jelentés a növénytárról.

Az Erdélyi Muzeum Egyesület évkönyve az 1906. évre. II. füzet. Kolozsvár 1907.

Szabó Zoltán dr.: Index criticus specierum atque synonymorum generis *Knautia* (L.) Coul.

Engler's Botan. Jahrb. Bd. 38. Beiblatt No. 89.

A *KNAUTIA* nemzetség alnemzetségeinek, fajainak s változatainak adja diagnosisait kul-

die Erforschung unserer Landesflora werden der Balatonsee-Commission Dank wissen für die Opfer, welche sie gebracht hat, um dieses wichtige Werk des verstorbenen Forschers einem grösseren Lesepublicum zugänglich zu machen.

Aladár Richter: Bericht über den Stand der bot. Abteilung des siebenbürg. Landes-Museums i. J. 1902 nebst Bemerkungen über die Gründung eines «Botanischen Museums» in Kolozsvár.

Aladár Richter: Bericht über den Stand der bot. Abteilung des siebenbürg. Landes-Museums i. J. 1903 nebst Bemerkungen über die Zerteilung der bisher einheitlichen Leitung desselben.

Aladár Richter: Bericht über den Stand der botan. Abteilung des siebenb. Landes-Museums i. J. 1904 nebst Bemerkungen über die Vergangenheit und die Zukunft dieses Museums.

Aladár Richter: Bericht über die botan. Abteilung.

Die nunmehr in Form von Schlüsseln gegebenen Diagnosen der Untergattungen, Arten

csok alakjában, melyek örvendetes módon egészítik ki szerzőnek a KNAUTIA-król írt monographiáját (Lipese 1905), melynek jeles tulajdonságait már lapunk IV. évf. 287—290. oldalán hangsúlyoztuk s mely a most megjelent részszel e nemzetségnek határozottan legjobb s legáttekinthetőbb monographiája.

Szabó Zoltán dr.: A Szudeták növényföldrajzának vázlatos foglalata, különös tekintettel a Riesenhegység havasi és alhavasi növényzetére. (Pflanzengeographische Skizzen der Sudetenflora mit besonderer Berücksichtigung der Alpen- und Voralpen-Flora des Riesengebirges.)

Földr. Közlem. XXXV. (1907) Heft. II. Budapest 1907. Térképpel és 2 táblával. — Mit Karte u. 2. Tafeln.

Szerző e cikkében érdekesen vázolja a nevezett hegységek növényföldrajzi viszonyait, melyeket a Pyreaneusok, Alpesekek, Kárpátok a Kaukásuséival s a skandináviai félszigetével hasonlítgat össze. Némely faj elterjedési adata nem vág egészen össze a mi tapasztalatainkkal, mindazonáltal e mű e hegységek Flóraösszetételének jó áttekintését adja.

A Kárpátok magyar részére alighanem új a *Carex rigida* GOOD., melyet THAISZ Lajos fedezett fel 1906-ban a Királyhegyen.

Tuzson János: A Kleistogamia új esete. (Ein neuer Fall von Kleistogamie.)

10 ábrával. — Mit 10 Abbildungen. Math. term. Értesítő XXIV. (1906) Heft 4. L. Magy. Bot. Lap. V. 396—397. old. — Vgl. Ung. Bot. Bl. V. p. 396—397.

Mágoöcsy-Dietz Sándor: A kenderrel végzett tenyésztési kísérletek. (Culturversuche mit Hanf.)

Math. term. Értes. XXIV. (1906) Heft. 1. L. Magy. Bot. Lap. V. 398—399. old. — Vergl. Ung. Bot. Bl. V. p. 398—399.

und Variäteten ergänzen in erfreulicher Weise SZABÓ'S «Monographie der Gattung KNAUTIA» (Leipzig 1905) deren Vorzüge wir schon im IV. Jahrgange unserer Zeitschrift (p. 287—290) hervorgehoben haben, und welche zur Zeit entschieden die beste und übersichtlichste Monographie dieser Gattung ist.

Anregende Schilderung der pflanzengeogr. Verh. der gen. Gebirge, welche mit jenen der Pyrenaeen, Alpen, Karpathen, Kaukasus u. der skandinavischen Halbinsel verglichen werden. Bezügl. Verbreitungsangaben einzelner Arten können wir dem Verf. nicht immer beistimmen; immerhin bietet seine Arbeit eine gute Uebersicht der Zusammensetzung der Flora dieser Gebirge.

Für den ungar. Teil der Karpathen dürfte *Carex rigida* GOOD. neu sein welche L. THAISZ 1906 auf dem Királyhegy (Kralova Hola) entdeckt hat.

Futó Mihály dr.: Az *Aspidium lobatum* Sw. *Aspidium angulare* Kit. és *Aspidium Braunii* egymáshoz való viszonyáról (Ueber das verw. Verh. der gen. Arten).

Kolozsvár 1906. 4 ábrával — mit 4 Abbildungen.

Cserey Adolf dr.: Növényhatározó, (Bestimmungsbuch). IV. kiadás (Auflage). Selmezbánya 1907. Ara (Preis) 6 K 40 fill.

Szerzőnek, daczára annak, hogy JÁVORKA SÁNDOR muzeumi segédőr személyében jeles szakembert hívott segítségül, nem sikerült növényhatározóját minden hibájától megszabadítani. Műve «Kezdők számára» íródott; ez felment bennünket az alól, hogy szigorúan megbíráljuk.

Hogy az előbbi kiadásokhoz képest mégis lényegesen megjavult, tudunkkal legnagyobb részt JÁVORKA SÁNDOR érdeme.

Trotz Mitwirkung ALEXANDER JÁVORKA'S, Custosadjuncten am Nat. Museum, ist es Verf. nicht gelungen, sein Bestimmungsbuch von allen Fehlern zu säubern.

Da es «für Anfänger» geschrieben ist, entzieht es sich einer strengeren Kritik. Immerhin ist diese letzte Auflage im Vergleiche zu den früheren doch bedeutend besser, was z. grössten Teil wol das Verdienst JÁVORKA'S sein dürfte.

Hollendonner Ferencz: Néhány *Evonymus* parájának histologiai fejlődése (Die Histologische Entwicklung des Korke einiger *Evonymus*-Arten).

Növ. Közl. VI. 1907. p. 1—15. Beibl. (1)—(3). 7 ábrával (mit 7 Abbildungen. L. M. B. L. V. 1906., 395—396. old. Vergl. Ung. Bot. Bl. V. 1906., p. 395—396.

Mágoesy-Dietz Sándor: A kender nemének változása (Ueber die Veränderung des Geschlechtes beim Hanf).

Ugyanitt — Ebenda 16—18. old. Beibl. (3) — (5). L. M. Bot. Lap. V. (1906) p. 398—399. Vgl. Ung. Bot. Bl. V. p. 398—399.

Simonkai Lajos: Magyarország korongpár virágai (*Biscutellae Regni Hungarici*).

Ugyanitt — Ebenda p. 19—21. Beibl. (5)—(6).

Szerző szerint országunkban a következő fajok nőnek vadon:

Nach dem Verf. kommen in Ungarn wildwachsend vor:

1 a) *Biscutella lucida* DC. (*B. didyma* L. ex min. p.).

1 b) *B. Bucseesi* SIMK. «Caulis 1—2 dec. alto; folia brevia, spatulata glabra: caulis totaque stirps lucido-glabra. Stirps e grege *B. laevigatae* L. Habitat in aridis calcareis montis Bucsecs juxta oppidum Brassó» «Videtur stirps *Biscutellae lucidae* DC. orientalis».

1 c) *B. longifolia* VILL. im Komitate Vas gegen den Wechsel (PIERS).

1 d) *B. saratilis* DC. (*B. scabra* KOCH. SYLL., *B. laevig.* v. *trachycarpa* BORB., *B. didymu* L. p. parte? *B. laevigata* et *B.*

saxatilis auct. hungar. et transsilvanicorum). Mittelungarn bis zur Tatra und bis zu Herkulesbad. Siebenbürgen.

1/e) *B. seticarpa* SIMK. A *B. saxatili* DC. differt fructibus breviter setulosis. Hab. in apricis calcareis ad Budapest.

1/f) *B. alpestris* W. K. Comitatus Liptó (Baba hegy); Tatra; Brassó; Herkulesfürdő; Velebit.

5. *Biscutella cichoriiifolia* LOIS. (*B. hispida* DC.). Scoglio Marco prope Portoré (2—4 sunt species cultae).

Tuzson J. Növényi eredetű ál-növénykövület (Ueber eine Pseudoversteinerung pflanzlichen Ursprungs).

Ugyanitt — Ebenda p. 21—23, Beibl. (6)—(8) két ábrával — Mit 2 Abbildungen. L. Magy. Bot. Lap. VI. 101—102. — Vgl. Ung. Bot. Bl. VI. p. 101—102.

Hollós László: Két érdekes növénykárosító gomba Kecskemétről (Zwei interessante Schmarotzerpilze aus Kecskemét).

Ugyanitt — Ebenda p. 24. Beibl. p. (8)—(9). L. Magy. Bot. Lap. VI. 103. old. — Vgl. Ung. Bot. Bl. VI. p. 103. D.

Prodán Gyula: «Három kleistokarp moha hazai elterjedéséről». Növénytan Közlemények» VI. (1907) évf. 25—26. old., «Beiblatt» S. (9).

Szerző a következő három cleistocarpus mohának újtermőhelyeit közli az ezekre vonatkozó irodalmi adatokkal kapcsolatban: 1. *Acaulon muticum* (SCHREB.) C. MÜLL. [sz. szerint: «*A. muticum* (BRYOL. EUR.)»!]—ot gyűjtött Eger m. Nagyeged alatt Kocs völgyében, vasút mentén; Felnémeten, Bükkben a vöröskői és löki völgyben; Monosbél, Miskolcz, Kolozsvár és Apahida m. látott: Kistálya, Maklár, Füzesabony és Bakta határában. 2. *Acaulon triquetrum* (SPRUCE) C. MÜLL.—ot gyűjtött: Eger m. Nagyeged és Ostoros felé, Miskolcz m. és Apahidán. 3. *Phascum cuspidatum* SCHREB.—ot mindenütt megtalálta.

[Sz. bizonyára csak tévedésből idézi PÉTERFI *Acaulon mu-*

Gy. Prodán: «Über die Verbreitung dreier cleistocarper Moose in Ungarn», in «Növénytan Közlemények» VI. (1907) Jahrg. S. 25—26, «Beiblatt» S. (9).

Der Verfasser teilt die Standorte folgender drei cleistocarpen Moose, nebst einschlägigen literarischen Daten mit: 1. *Acaulon muticum* (SCHREB.) C. MÜLL. [nach dem Verf.: «*A. muticum* (BRYOL. EUR.)»]: Umgebung von Eger bei Nagyeged im Kocs-Tal, neben der Eisenbahn; bei Felnémet, im Vörösköer- und Löki-Tal im Bükk-Gebirge; bei Monosbél, Miskolcz, Kolozsvár, Apahida, er sah es bei Kistálya, Maklár, Füzesabony und Bakta. 2. *Acaulon triquetrum* (SPRUCE) C. MÜLL. sammelte es: neben Eger bei Nagyeged und Ostoros, Miskolcz und Apahida. 3. *Phascum cuspidatum* SCHREB. hat er überall gefunden.

[Der Verf. citiert wahrscheinlich den Standort von *Acaulon*

ticum-ot illető dévai adatát HAZSLINSZKY Magy. birod. mohfl.-jából (p. 80.); Déva melletti Csengő-hegyen való előfordulása a LXI. (1901) pótfüz.-ben van közölve (p. 141.). *A. muticum* és *A. triquetrum*-ra vonatkozó termőhelyi adatok — melyek a GYÖRFFY által (Növény-tani Közlemények V. (1906) évf. pp. 22—27) elősorolt *A. triquetrum* lelőhelyeit is egyúttal részben kiegészítik — találhatók még a következő szerzőknél, melyeket a sz. sem említ meg:

FUSS in Archiv d. Vereins für siebenbürgische Landeskunde, Band XIV. der neuen Folge, Heft II. p. 87. n. 1089; BAUMLER in Oesterreich. Botan. Zeitschr. XXXIV, Jahrg. (1884) p. 47.; FÖRSTER in Verhandl. d. kais. königl. zool.-botan. Gesellsch. in Wien, Jahrg. 1896, XLVI. Band p. 166.]

γ

Bernátsky J.: Staub M. «A Balatonvidéki növényföldrajzi megfigyelések eredményei» című művéről. — Über das Werk M. Staub's «Die Resultate der pflanzenphaenologischen Beobachtungen in der Umgebung des Balaton See's». Növt. Közl. VI. 1907. No. 1 p. 30—33.

BERNÁTSKY ezen polemikus cikkében a Magyar Botanikai Lapok V. kötetének 312—313. oldalán található kritika ellen fordul.

Bizonyítékokat kíván azon állításom megindokolására, hogy czélszerűbb lett volna, a nagyon hézagos phaenologiai adatokat, továbbá oly adatokat, melyek kétségtelenül hibás meghatározásra vezethetők vissza, egyáltalában közzé sem tenni.

Ezen kívánalmát teljesíteni kötelességemnek ismerem s álljon itt néhány bizonyíték.

1. Nem járja, hogy más tudományszakok művelői a systematikai, a növénygeographiai s oly esetekben, amidőn kultur-

muticum bei Déva nur irrthümlicherweise aus dem Werke HAZSLINSZKY's (Die Moosfl. v. Ungarn); dessen Vorkommen auf dem «Csengő-hegy» hat zuerst PÉTERFI im LXI. Pótfüz. (1901) publiciert (p. 141.). Auf die Standorte von *A. muticum* und *A. triquetrum* bezügliche, — vom Verf. nicht erwähnte und auch die von GYÖRFFY in Növ. Közl. V. (1906) Jahrg. pp. 32—27.) mitgetheilten auf *A. triquetrum* bezüglichen Standorte ergänzende — Angaben enthalten noch folgende Arbeiten:

Verf. wendet sich in diesem polemischen Artikel gegen die in den Ung. Bot. Bl. V. p. 312—313 erschienene Kritik.

Er fordert Beweise für meine Behauptung, dass die sehr lückenhaften Daten, ferner Angaben, welche zweifellos auf irriger Determination beruhen, besser unpubliciert geblieben wären. Es mögen hier einige Beweise geliefert werden.

1. Geht es nicht an, dass sich Jünger anderer Disziplinen über den Fortschritt der systematischen, der pflanzengeographischen,

növényekről is esik szó, a növénytenyésztési szaktudomány kutatásai elől egyszerűen elzárkóznak s LINNÉ s KOCH-hoz térjenek vissza.

2. A szerző közölte régi, mai napon elavult meghatározásokon alapuló adatok, mint: az *Anemone Pulsatilla* L., *Potentilla cinerea* CHAIX, *Centaurea Scabiosa* L. (Budapest mellett!), *C. paniculata* L., *Caltha palustris* L. biztosan más fajokra vonatkoznak. Ezek között van olyan, a melyet Magyarországon eddig egyáltalában még nem is találtak, meghatározásuk tehát téves s phaenologiai összehasonlítások ezéjára közölni, nem lett volna szabad.

Hogy a *Chamaemelum inodorum* VIS. és a *Chrysanthemum inodorum* L. egy s ugyanazon növény, úgy látszik a szerző nem tudta.

3. A közölt megfigyelések áttekintése meggyőzhet bárkit arról, hogy a közzétett adatok korántsem elegendők arra, hogy a cikkhez csatolt térképen igen élesen megrajzolt phaenologiai határvonalakat igazolják. Így állván a dolog, szerzőjük adó-sunk maradt annak a magyarázatával, hogy mi módon készült e térkép.

4. A melegösszegek kiszámítása, ahogyan azt néhány évtizeddel ezelőtt bevezették s a hogyan azt annak idején nálunk is gyakorolták, egy téves fel-

schén Forschung u. in Fällen, wo es sich auch um Culturpflanzen handelt, über die Fortschritte der Züchtungslehre einfach hinwegsetzen und auf LINNÉ und KOCH zurückgreifen.

2. Die vom Verf. angeführten resp. nach älteren, heute längst überlebten Bestimmungen übernommenen Angaben von *Anemone Pulsatilla* L., *Potentilla cinerea* CHAIX, *Centaurea Scabiosa* L. (bei Budapest!), *C. paniculata* L., *Caltha palustris* L. beziehen sich gewiss auf andere Arten: Einige von diesen sind in Ungarn bisher überhaupt noch gar nicht gefunden worden. Diese Bestimmungen sind also falsch u. durften zu phaenologischen Vergleichen heute nicht mehr herangezogen werden.

Dass *Chamaemelum inodorum* VIS. u. *Chrysanthemum inodorum* L. ein und dieselbe Pflanze ist, scheint dem Verf. nicht bekannt gewesen zu sein

3. Ein Blick auf die veröffentlichten Beobachtungen genügt, um sich zu überzeugen, dass die in der Abhandlung publicierten Daten bei weitem nicht genügen, um die auf der beigegebenen Landkarte sehr genau gezeichneten phaenologischen Grenzen eines grossen Theiles unseres Landes zu begründen. Der Verf. ist uns die Erklärung schuldig geblieben, wie diese Karte zu Stande gekommen ist.

4. Die Berechnung der Wärmemengen, wie sie vor einigen Jahrzehnten eingeführt und s. Z. auch bei uns geübt worden ist, ist ein auf willkürlichen Vor-

tételeken alapuló eljárás, úgy hogy csodálkoznunk kell, hogy mi módon tudott az egyáltalában elterjedni s néhány helyesebben gondolkozó fej (p. o. SACHS GYULA, DRUDE) ellenvetései daczára oly hosszú időn át gyakoroltatni.

Ugy látszik, hogy BERNÁTSKY sem bízik benne, mert «kiváló jelentőséget nem tulajdonít» neki. Akkor tehát minek alkalmazta? BERNÁTSKY szerint azért, mert «bizonyos tudományos értéke *talán* mégis van, mert az illető növény *állandója*-ként szerepel», melynek B. szerint azonban mégis az a hibája, hogy «*ingadozik*». Tehát egy «*ingadozó állandó*».

BERNÁTSKY a kritikustól vár újat s jobbat. E helyen csak Bos H.-nak azóta megjelent tanulmányát «Zur Kritik der Lehre von den thermischen Vegetations-Konstanten auch in Bezug auf Winterruhe und Belaubungstrieb der Pflanzen» ajánlhatom figyelmébe, melyből megtanulhatja azt, miért nem valószinű, hogy valaha sikerülni fog matematikai formában kifejezni a meleg azon befolyását, melyet a növényekre gyakorol.

«*Hézagosak*»-nak nevezni BERNÁTSKY phaenologiai művének adatait tehát a legenyhébb kifejezés volt, melyet alkalmazhattam. Ha bold. STAUB tanárt a melegösszegek kiszámítása

aussetzungen gegründetes Verfahren; man muss nur staunen, wie sich ein solches überhaupt verbreiten und trotz Einwürfen einiger weiter denkenden Köpfe (z. B. JUL. SACHS, DRUDE) so lange Zeit hindurch behaupten konnte.

Dr. BERN. scheint ihm auch nicht zu trauen, da er ihm «keine besondere Bedeutung zumisst». Warum ist diese Berechnung dann durchgeführt worden? Nach Dr. B. deshalb, weil sie «vielleicht» einen «gewissen» wissenschaftlichen Wert hat, da sie als «Constante» der betr. Pflanze figurirt, welche nach Dr. B. allerdings den Fehler hat «zu schwanken». Also eine «*schwankende Constante*».

Dr. B. verlangt vom Kritiker Neues und Besseres. Ich kann ihm hier nur die aufmerksame Lecture der seither erschienenen Abhandlungen Dr. H. Bos's: «Zur Kritik der Lehre von den thermischen Vegetations-Konstanten auch in Bezug auf Winterruhe und Belaubungstrieb der Pflanzen», welcher ich mich vollinthallich anschliessen muss, dringend empfehlen. Aus dieser wird er die Gründe erfahren, warum es überhaupt unwahrscheinlich ist, dass man den fördernden Wärmezufluss, dem die Pflanzen unterstehen, in einer mathematischen Form je wird ausdrücken können.

Die in dem phaenologischen Werke Dr. BERNÁTSKY's enthaltenen Daten als «lückenhaft» zu bezeichnen war also wol der gelindeste Ausdruck, den man anwenden konnte.

terére nem is követhetjük, őt mégis annyira komoly, lelkiismeretes s a tudomány haladását mindig szemmel kísérő tudósnak ismertük, aki valamennyi művében mindig ismereteinek s tudásának javát adta, úgy hogy most is kételkedünk abban, hogy nevét egy ilyen tákolmány alá írta volna. Fenn tartom tehát az i. helyen nyilvánított véleményemet, hogy czélszerűbb lett volna ezt a czikket egyáltalában ki se nyomtatni.

Wenn wir also Prof. STAUB auf das Gebiet der Wärmemengen — Berechnungen auch nicht folgen können, so haben wir ihn doch als ernsten, gewissenhaften u. die Fortschritte der Wissenschaft stets berücksichtigenden Forscher gekannt, der in allen seinen Werken sein bestes Wissen u. Können niedergelegt hat. müssen es also auch jetzt noch bezweifeln, dass er seinen Namen unter ein solches Machwerk gesetzt haben würde: und müssen an unserer a. a. O. veröffentlichten Meinung festhalten, dass dieses Werk besser unpubliciert geblieben wäre.

Degen.

Simonkai Lajos: A magyar királyság őshonos és kultivált benge fajai. — Species Rhamnorum in Regno Hungarico spontanearum cultarumque.

Növ. Közlem. VI. 1907. p. 39—58. Beiblatt p. (11)—(13). 11 ábrával. Mit 11 Abbildungen.

Szerző hazánkból a következő fajokat s fajváltozatokat sorolja fel:

Verf. zählt aus unseren Lande folgende Arten und Variationen auf:

I. Eurhamni.

Sect. 1. *Alaternus*. DC.

1. *Rhamnus Alaternus* L.

var. *eulata* SIMK. (foliis late ellipticis vix acute terminatis). Fiume cult.

var. *angustata* SIMK. (foliis lanceolato-oblongis subacuminatis). Fiume cult. (Pyren. orient.).

var. *foliis variegatis* (foliis late lanceolatis, pallide viridibus maculis albis variegatis). Cseklész cult.

2. *Rh. hybrida* L'HER. Selmeczbánya cult.

Sect. 2. *Espina* C. KOCH.

3. *Rh. alnifolia* L'HER. Budapest cult.

4. *Rh. pumila* L. (exclus. icon. apud ENGLER u. PR. Nat. Pfl. III. 5. 441). Croatia.

5. *Rh. colehica* (KUSN.) SOMM. LEV. Alesuth cult.

6. *Rh. fallax* BOISS. (*Rh. alpina* Auct. Hung.) Croatia.

7. *Rh. alpina* L. In Hungaria tantum culta adest.

8. *Rh. Nicolae* SIMK. Insula S. Nicola prope Budua Dalmatiae

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1907

Band/Volume: [6](#)

Autor(en)/Author(s): Degen Árpád von

Artikel/Article: [Hazai botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ungarische botan. Arbeiten. 182-191](#)